



Facultade de Fisioterapia

Presentación

As guías docentes recollen información relevante das materias que compoñen o plan de estudos do Grao en Fisioterapia.

Localización



Facultade de Fisioterapia de Pontevedra

Campus da Xunqueira s/n, 36005 Pontevedra

Teléfono: 986 80 17 50

Fax: 986 80 17 80

Correo: sdfisioterapia@uvigo.es

Equipo Decanal Centro e Directivo dos Departamento

EQUIPO DECANAL DO CENTRO:

Decana: Eva M^a Lantarón Caeiro

Teléfono: 986 80 17 51 ou 986 80 17 52

Correo: evalantaron@uvigo.es

Vicedecana: M^a Mercedes Soto González

Teléfono: 986 80 17 53 ou 986 80 17 52

Correo: m.soto@uvigo.es

Secretaria: M^a Rocío Abalo Núñez

Teléfono: 986 80 17 54 ou 986 80 17 52

Correo: rocioabalo@uvigo.es

DEPARTAMENTOS:

DEPARTAMENTO DE BIOLOXÍA FUNCIONAL E CIENCIAS DA SAÚDE

EQUIPO DIRECTIVO:

Directora: María del Pilar Molist García

Secretario: Marcos Antonio López Patiño

Sede: Edificio de Ciencias Experimentais. Campus de Vigo.

Correo: depc01@uvigo.es

Teléfono: 986 812646

DEPARTAMENTO DE ANÁLISE E INTERVENCIÓN PSICOSOCIOEDUCATIVA

EQUIPO DIRECTIVO:

Director: Antonio López Castedo

Secretaria: Yolanda Rodríguez Castro

Sede: Facultade de Ciencias da Educación. Campus de Ourense

Correo: xncedou05@uvigo.es

Teléfono: 988 387108

DEPARTAMENTO DE DIDÁCTICAS ESPECIAIS

EQUIPO DIRECTIVO:

Directora: Ángeles Fernández Villarino

Secretario: Javier Blanco Sierra

Sede: Facultade de Ciencias da Educación. Campus de Ourense

Correo: depX05@uvigo.es

Teléfono: 988 387145

DEPARTAMENTO ESTATÍSTICA E INVESTIGACIÓN OPERATIVA

EQUIPO DIRECTIVO:

Director: Antonio Vaamonde Liste

Secretario: Juan Carlos Pardo Fernández

Sede: Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. Campus de Vigo

Correo: udeconomicas@uvigo.es

Teléfono: 986 130213

DEPARTAMENTO DE FILOLOXÍA INGLESA, FRANCESA E ALEMÁ

EQUIPO DIRECTIVO:

Directora: Helena Cortes Gabaudan

Secretaria: Ana María Bringas López

Sede: Facultade de Filoloxía e Traducción. Campus de Vigo.

Correo: udhumanidades@uvigo.es

Teléfono: 986 813799

Grao en Fisioterapia

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P05G171V01101	Anatomía humana: Anatomía humana	1c	9
P05G171V01102	Fisioloxía: Fisioloxía humana	1c	9
P05G171V01103	Bioquímica-Física: Bioquímica e biofísica	1c	6
P05G171V01104	Fundamentos de fisioterapia	1c	6
P05G171V01105	Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia	2c	9
P05G171V01106	Psicoloxía: Aplicacións en ciencias da saúde	2c	6
P05G171V01107	Anatomía humana: Afeccións medicocirúrxicas	2c	9
P05G171V01108	Valoración en fisioterapia	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Anatomía humana: Anatomía humana**

Materia	Anatomía humana: Anatomía humana			
Código	P05G171V01101			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Padín Iruegas, María Elena			
Profesorado	Padín Iruegas, María Elena			
Correo-e	mepadin@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A5	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que os profesionais e demais persoal das organizacións sanitarias estrutúranse dun xeito uni ou multidisciplinar e interdisciplinar.
B2	Incorporar os principios éticos e legais da profesión á práctica profesional e integrar aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B3	Comunicarse de xeito efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B4	Adquirir formación científica básica en investigación.
C6	Identificar as estruturas anatómicas como base de coñecemento para establecer relacións dinamicamente coa organización funcional.
C34	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conducta das persoas, tanto sas como enfermas, no medio natural e social.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D4	Creatividade, espírito emprendedor e adaptación a novas situacións
D5	Desenvolver a capacidade de liderado e organización.
D7	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer os conceptos básicos para o coñecemento da Anatomía (ciencia, morfoloxía, anatomía, cinesiología, relación entre a forma e a función,...), a división da Anatomía segundo distintos criterios e as súas aplicacións a os estudos de grao	A1	B2	C6	D1
	A2	B3		D4
	A5			D7
Localizar e identificar os ósos da cabeza, incluíndo as súas características morfolóxicas máis relevantes, e que dean unha maior achega funcional. Coñecer os elementos que integran cada articulación, así como identificar o tipo de articulación e as súas características mecánicas xenéricas. Coñecer a musculatura principal.	A2	B3	C6	D4
	A5			D7
Coñecer e comezar a domina la terminoloxía anatómica básica que permita a descrición anatómica.	A2	B3	C6	D4
	A5			D7
Coñecer a morfología exterior e a configuración interior do corazón.	A2	B3	C6	D7
	A5			
Dominar aqueles conceptos morfolóxicos que servirán para a comprensión clínica da patoloxía respiratoria e para entender os fundamentos das técnicas de asistencia ventilatoria.	A2	B3	C6	D7
	A5		C34	
Coñecer a organización xeral e funcionalidade do sistema nervioso en xeneral	A2	B3	C6	D7
	A5		C34	

Dominar a descrición macroscópica. Identificar as diferentes partes e compoñentes. Establecer a correlación morfo- funcional. Entender correctamente as abordaxes elementais e adestramento no manexo do instrumental e útiles básicos.

A2 B1 C6 D4
A5 B2 C34 D5
B3 D7
B4

Contidos

Tema	
Temario teórico.	Xeneralidades: citoloxía, histoloxía e embrioloxía human. Aparello locomotor: cabeza, pescozo, tronco e extremidades. Corazón e grandes vasos. aparello dixestivo, aparello respiratorio, aparello xenitourinario, estesioloxía, sistema nervioso periférico cranial. Sistema nervioso da vida autónoma. Sistema nervioso central.
Temario práctico.	Prácticas de citoloxía e histoloxía. Estudo dos distintos tecidos. Identificación de estruturas en modelos anatómicos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	27	40	67
Lección maxistral	43	85	128
Exame de preguntas obxectivas	2	27	29

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Con estas clases búscase que sirvan ao alumnado para unha mellor comprensión dos coñecementos teóricos.
Lección maxistral	O profesor estrutura e/ou explica os contidos da materia. Para o seu estudo os alumnos dispoñen das presentacións vistas na clase, en FAITIC e/ou fotocopias.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Orientación ao alumno sobre os contidos da materia. Resolución de dúbidas de maneira persoal nas horas adicadas a titorías.
Prácticas de laboratorio	Orientación ao alumno sobre os contidos da práctica. Resolución de dúbidas

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas de laboratorio	Participación activa do alumnado para asimilar e comprender os contidos da práctica correspondente. Realización e entrega das fichas dos contidos da práctica correspondente. A avaliación será continua téndose en conta a participación nas prácticas, as fichas entregadas e as preguntas orais individualizadas que se iran realizando ó longo das prácticas.	30	A1 B1 C6 D1 A2 B2 C34 D4 A5 B3 D5 B4
Lección maxistral	Sesión magistral: os coñecementos teóricos adquirido polo alumno avaliaranse mediante un exame tipo test de 5 opcións sen puntuar negativos. Para superar o examen teórico débense obter o 70% de respostas correctas. Debe aprobarse o exame teórico para supera-la asignatura	70	A1 B1 C6 D1 A2 B2 C34 D4 A5 B3 D5 B4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar o examen teórico débese obter o 70% de respostas correctas.

A asistencia ás prácticas é obrigatoria. Permitiranse 2 faltas de asistencia (por causa de forza maior) que han de ser xustificadas documentalmentemente. Ao finalizar cada práctica deberán entregarse as fichas dos contidos da mesma.

Manteranse os mesmos criterios en sucesivas convocatorias.

As calificacións serán publicadas no taboleiro da facultade, **secretaría virtual** e/ou na plataforma FAITIC.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Paulsen F.; Waschke J., Sobotta atlas de anatomía humana, 24, Elsevier, 2018, **Sobotta atlas de anatomía humana**, 24, Elsevier, 2018

Lippert H., **Anatomía con orientación Clínica para estudiantes**, Marbán,, 2013

Netter Fh., **Atlas de Anatomía Humana**, 7, Elsevier,, 2019

Netter Fh., **Cuaderno De Anatomía Para Colorear**, 2, revisada, Elsevier,, 2019

Latarjet M; Ruiz Liard A., **Anatomía Humana**, 5, Panamericana, 2019

ALAN J. DETTON, GRANT., **MANUAL DE DISECCIÓN**, 16, LIPPINCOTT WILLIAMS AND WILKINS. WOLTERS KLUWER H., 2017

Schünke M./Schulte E./Schumacher U., **Colección Prometheus. Texto y Atlas de Anatomía**, 3, Panamericana, 2015

Loukas, Benninger & Tubbs,, **Gray. Guía fotogrﬁca de disección del cuerpo humano**, 2, Elsevier, 2019

Drake R, Gray:, **Anatomía para estudiantes**, 4, Elsevier, 2020

Bibliografía Complementaria

FAWCETT DW., **Tratado De Histología**, 12, Interamericana Mc Graw Hill,, 1995

MOORE KL., **Anatomía con orientación Clínica**, 8, Wolters Kluwer,, 2017

Plataforma 3D Complete Anatomy, Elsevier,,

Atlas de Anatomía Humana 2020 Visible Body, 2020

Recomendacións

Outros comentarios

Darse de alta en FaiTIC (se é a primeira vez que se fai, o nome de usuario e o contrasinal é o DNI). Ter unha dirección de enderezo-e, pois cada vez que se dea un aviso, se suba documentación, etc., comunicarse por esta vía a tódolos usuarios da materia (alumnado e docente).

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se modifican

Mantéñense as leccións maxistras, pero serán impartidas online a través das Aulas do Campus Remoto da UVIGO, mantendo a planificación horaria, cos axustes nos horarios e grupos que estableza a Facultade.

Prácticas de laboratorio: Os horarios serán estipulados polo Decanato. Durante o tempo de prácticas os alumnos utilizarán os atlas 3D baixo a supervisión online do profesor polas dúbidas que poidan suxir. É obrigatorio a asistencia ás prácticas, con cámara

Por último, realizaranse avaliacións continuas e con preguntas orais online de forma individual no Campus Remoto. Participación activa do alumno para asimilar e comprender os contidos da práctica correspondente. Realización e entrega das fichas dos contidos da práctica correspondente. A avaliación será continua téndose en conta a participación nas prácticas, as fichas entregadas e con preguntas orais online de forma individual

A asistencia ás prácticas e obrigatoria. Permitiránse 2 faltas de asistencia (por causa de forza maior) que han de ser xustificadas documentalmente. Ao finalizar cada práctica deberán entregarse as fichas dos contidos da mesma, enviándose a través do correo electrónico/ ou ben dos formularios establecidos para dito obxectivo.

En caso de docencia mixta (presencial-online), adaptaranse os grupos de prácticas segundo a capacidade do laboratorio de Anatomía, e reduciranse en función da capacidade do laboratorio os tempos de docencia presencial, sendo realizado o resto da carga docente de forma online.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

As tutorías realizaranse online a través do Despacho Virtual do profesorado (Prof M^a Elena Padin Iruegas: Sala 1827) no Campus Remoto, mantendo os mesmos horarios que as tutorías presenciais. Fomentarase a utilización do email para a atención aos alumnos.

* Modificacións (se procede) dos contidos a impartir

Mantéñense os contidos da materia.

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

- 1- Plataforma 3D Complete Anatomy. Elsevier
- 2- Atlas de Anatomía Humana 2020 Visible Body

Mantense o resto da bibliografía da Guía Docente. En caso de precisar algunha fonte de información adicional para a realización dalgunhas das tarefas prácticas, os accesos serán facilitados durante as clases prácticas.

* Outras modificacións

A proba teórica mantén o peso indicado na Guía Docente (70%), do mesmo xeito que a avaliación continua das clases prácticas (30%), independentemente de si a docencia é presencial ou vía Campus Remoto.

Cambios polo examen online:

Exame de preguntas obxectivas Sesión magistral: os coñecementos teóricos adquirido polo alumno avalíaranse mediante un exame tipo test de 5 opcións sen puntuar negativos. O exame constará de 50 preguntas a realizar en 55 minutos, a través dun cuestionario que colgarase na plataforma correspondente.

Para superar o examen teórico débense obter o 70% de respostas correctas. Debe aprobarse o exame teórico para superar a asignatura

Observación sistemática Participación activa do alumno para assimilar e comprender os contidos da práctica correspondente. Realización e entrega das fichas dos contidos da práctica correspondente. e con preguntas orais online de forma individual A avaliación será continua téndose en conta a participación nas prácticas e as fichas entregadas, e as respostas ás preguntas orais.

Os contidos teóricos e prácticos, desenvolveranse coa programación prevista xa dende o inicio do curso e publicados na páxina web do Centro <http://fisioterapia.uvigo.es/gl/docencia/programacion-de-materias/>.

A avaliación da materia levarase a cabo nos días e horas aprobados en Xunta de Facultade para o curso 2020-2021 <http://fisioterapia.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioloxía: Fisioloxía humana**

Materia	Fisioloxía: Fisioloxía humana			
Código	P05G171V01102			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Ferreira Faro, Lilian Rosana			
Profesorado	Conde Sieira, Marta Ferreira Faro, Lilian Rosana			
Correo-e	lilianfaro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B1	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que os profesionais e demais persoal das organizacións sanitarias estrutúranse dun xeito uni ou multidisciplinar e interdisciplinar.
B4	Adquirir formación científica básica en investigación.
C2	Comprender os principios da biomecánica e a electrofisioloxía e as súas principais aplicacións no ámbito da fisioterapia.
C6	Identificar as estruturas anatómicas como base de coñecemento para establecer relacións dinamicamente coa organización funcional.
C7	Coñecer os trocos fisiolóxicos e estruturais que se poden producir como consecuencia da aplicación da fisioterapia.
C34	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conducta das persoas, tanto sas como enfermas, no medio natural e social.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D2	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D5	Desenvolver a capacidade de liderado e organización.
D7	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer as bases elementais da Fisioloxía Humana.	A1	C6		
	A2	C34		
Coñecer e comprender en liñas xerais o funcionamento dos diversos sistemas orgánicos, con énfase especial nos sistemas nervioso e muscular	A1	C6		
		C34		
Comprender o funcionamento do organismo humano como un todo integrado, reforzando o papel dos sistemas de coordinación e integración.	A2	C6		
Comprender algúns aspectos aplicados dos coñecementos fisiolóxicos para a saúde humana e, en especial, para a súa aplicación a Fisioterapia.	A2	C2		
		C7		
Coñecer e describir os principais mecanismos de funcionamento dos dous principais sistemas de control do organismo humano: o sistema nervoso e o sistema endocrino.	A2	B1	C6	D1
		B4	C34	D2
				D5
				D7
Coñecer e describir os mecanismos básicos de funcionamento do aparello locomotor e seu control e súa aplicación en fisioterapia.	A2	B1	C6	D1
		B4	C7	D2
			C34	D5
				D7

Coñecer e describir os mecanismos elementais do funcionamento cardiorespiratorio humano e sua aplicación en fisioterapia.	A2	B1 B4	C6 C7 C34	D1 D5 D7
Coñecer e describir os mecanismos elementais de funcionamento dos aparellos dixestivo e excretor humanos.	A2	B1	C6 C34	D1 D2 D5 D7

Contidos

Tema

Fisioloxía do sistema nervioso. NON SE CONSIDERAN SUBTEMAS
 Fisioloxía do sistema endócrino.
 Fisioloxía do sistema cardiovascular.
 Fisioloxía do sistema respiratorio.
 Fisioloxía dixestiva e renal.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	61	92	153
Traballo tutelado	0	28	28
Prácticas de laboratorio	17	24	41
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	1	0	1
Traballo	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Impartiranse clases teóricas participativas utilizando os medios audiovisuais dispoñibles.
Traballo tutelado	Realizaranse traballos tutelados por grupos relacionados coa materia
Prácticas de laboratorio	Realizaranse prácticas de laboratorio dos sistemas cardiovascular e respiratorio, así como prácticas de simulación de ordenador dos sistemas nervioso, muscular e endócrino.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención en persoa centrarase na solución das dúbidas que poida ter o alumnado e a orientar os seus esforzos na materia
Prácticas de laboratorio	A atención en persoa centrarase na solución de dúbidas que poida ter o alumnado e a clarexar a rúbrica de avaliación do exame práctico.
Traballo tutelado	A atención en persoa, basicamente, centrarase en solucionar dúbidas, en orientar o traballo a realizar na materia e a levar rexistro e valorar o feito polo alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Exame teórico con todo o contido da materia impartido nas sesións maxistrais. Constará de 80 preguntas de tipo test. As preguntas mal contestadas penalízanse.	70	B1 D1 D2 D5
Traballo tutelado	Realización de traballos relacionados co contido da materia.	10	B1 D1 D2 D5
Prácticas de laboratorio	Asistencia e participación en tódalas prácticas da materia. Para superar a materia é obrigatoria a asistencia a todas as sesións de prácticas e a presentación dun informe individual de cada sesión.	20	B1 D1 D2 D5 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

A realización das prácticas é obrigatoria para superar a materia

A avaliación das clases maxistrais será mediante unha proba tipo test cun valor do 70% da cualificación, as prácticas o 20% e

os traballos tutelados o 10%.

Para superar a materia terase que alcanzar un mínimo de 3,0 sobre 7,0 na proba tipo test.

A avaliación de xullo constará de 10 preguntas curtas a desenvolver e se puntuará sobre 10. Non se consideran as notas das prácticas.

Calquera outro criterio (p.e. asistencia a clase) rexirase polas normativas xerais e específicas da Universidade de Vigo e a Facultade de Fisioterapia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

SILVERTHORN y col., **Fisiología Humana. Un enfoque integrado**, Editorial Médica Panamericana, 4ª edición,

FOX, **Fisiología Humana**, McGraw-Hill, 10ª edición,

DVORKIN-CARDINALE, BEST&TAYLOR, **Bases fisiológicas de la práctica médica**, Editorial Médica Panamericana, 13ª edición,

FERNÁNDEZ, **Manual de laboratorio de Fisiología**, McGraw-Hill, 4ª edición,

TRESGUERRES y col., **Fisiología humana**, Interamericana, 3ª edición,

Recomendacións

Outros comentarios

Non se fan recomendacións específicas.

Plan de Continxencias

Descrición

Adaptación de metodoloxías á docencia non presencial.

* Metodoloxías docentes que se manteñen

- Clases maxistras e seminarios: úsase a mesma metodoloxía docente que na modalidade presencial.

* Metodoloxías docentes que se modifican

- Clases maxistras e seminarios: úsase a mesma metodoloxía docente que na modalidade presencial, usando o sistema de aulas virtuais da Universidade para o alumnado en remoto.

- Prácticas: Dada a imposibilidade de realizar as prácticas de laboratorio, cambiaríanse as prácticas de laboratorio a un sistema totalmente virtual, usando un programa informático que se atope aberto e gratuíto para uso en internet.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

- Mesmas características que na modalidade presencial potenciándose o uso da aula virtual de cada profesor e o correo electrónico.

* Modificacións (se procede) dos contidos a impartir

- Os contidos da materia non se modifican.

* Bibliografía adicional para facilitar á autoaprendizaxe

- Facilitarase, na medida do posible, aos alumnos enlaces a fontes de información *on-*line para axudarlles na comprensión do material docente facilitado en clase e para a preparación de seminarios.

* Outras modificacións

- Teranse en conta as recomendacións que se vaian facendo por parte da Universidade de Vigo.

* Probas

*Proba presencial (%) *Proba nova (%)

- Exame tipo test (70%) - Exame desenvolvo (50%)

- Seminarios (10%) - Seminarios (30%)

- Prácticas (20%) - Prácticas (20%)

* Información adicional

- Non hai máis cambios en relación ao resto de seccións da guía docente.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Bioquímica-Física: Bioquímica e biofísica**

Materia	Bioquímica-Física: Bioquímica e biofísica			
Código	P05G171V01103			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Durán Barbosa, Rafael			
Profesorado	Durán Barbosa, Rafael			
Correo-e	rduran@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/neuroquimica			
Descrición xeral				

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	Comunicarse de xeito efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C1	Coñecer os principios e teorías dos axentes físicos e as súas aplicacións en fisioterapia.
C2	Comprender os principios da biomecánica e a electrofisioloxía e as súas principais aplicacións no ámbito da fisioterapia.
C6	Identificar as estruturas anatómicas como base de coñecemento para establecer relacións dinamicamente coa organización funcional.
C34	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conducta das persoas, tanto sas como enfermas, no medio natural e social.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D2	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D3	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade
D4	Creatividade, espírito emprendedor e adaptación a novas situacións
D7	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Coñecer os conceptos elementais da bioquímica e da biofísica e a súa importancia na fisioterapia	A1 A2	C1 C2 C6 C34	D1	
2. Coñecer os principios básicos da Física aplicados aos procesos biolóxicos e funcionais do corpo humano.	A1 A2	C1 C2 C6 C34	D1	
3. Coñecer la función das biomoléculas e os procesos metabólicos en que interveñen.	A1 A2	C1 C2 C6 C34	D1	
4. Realizar en grupo, expoñer e defender unha análise dos conceptos biofísicos básicos relativos ao funcionamento das membranas celulares, visión, audición e aparato cardiorespiratorio e a súa relación coa Fisioterapia.	A2 B3	C2 C34	D1 D2 D3 D4 D7	

5. Realizar en grupo, expoñer e defender unha análise dos conceptos bioquímicos básicos dos principais grupos de biomoléculas: hidratos de carbono, lípidos, proteínas, ácidos nucleicos, así como do metabolismo humano e a súa relación coa Fisioterapia.

A2 B3 C2 D1
C34 D2
D3
D4
D7

Contidos

Tema

Bioquímica: hidratos de carbono, lípidos, proteínas, ácidos nucleicos, encimoloxía, bioenerxética, metabolismo intermediario, vías catabólicas e biosintéticas. Biofísica de membranas e de procesos de transporte, de potenciais, da visión e a audición, do músculo, cardiovascular, da respiración, da homeostasia, das radiacións.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	10	15	25
Lección maxistral	39	84	123
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas 1		0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Prácticas de laboratorio de Biofísica e de Bioquímica e prácticas de ordenador de simulación de procesos biofísicos.
Lección maxistral	Clases teóricas expositivas e participativas utilizando os medios audiovisuais dispoñibles.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Titorías de orientación e asesoramento individual: levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía.
Prácticas de laboratorio	Titorías de orientación e asesoramento individual: levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas de laboratorio	Prácticas laboratorio: asistencia e participación en tódalas prácticas da materia. Para superar a materia é obrigatoria a asistencia a todas as sesións de prácticas e a presentación dun informe individual de cada sesión.	20	D1 D2 D3 D4 D7
Lección maxistral	O exame teórico pode ser tipo test ou de preguntas a desenvolver. No caso do test, as preguntas mal contestadas restan.	80	C6 D1 D2

Outros comentarios sobre a Avaliación

A realización das prácticas é OBRIGATORIA para superar a materia (excepto para o alumnado que xa fixera as prácticas en cursos anteriores).

O exame teórico terá un valor do 80% da cualificación e as prácticas un 20%.

Calquera outro criterio (p.e. asistencia a clase) rexeráse polas normativas xerais e específicas da Universidade de Vigo e da Facultade de Fisioterapia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

AURENGO, **Biofísica**, Mc Graw-Hill,

DURÁN, J.E.R., **Biofísica: fundamentos e aplicações**, Prentice Hall (Sao Paulo, Brasil),

NELSON y COX., **Principios de Bioquímica de Lehninger**, Omega,

LOZANO y col, **Bioquímica y Biología Molecular en Ciencias de la Salud**, Interamericana,

Recomendacións

Outros comentarios

NON SE FAN RECOMENDACIÓNES ESPECÍFICAS

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se modifican

Lección maxistral teórica seguindo a programación da materia a través do campus remoto para o alumnado non presencial.
Lección maxistral das prácticas a través do campus remoto para o alumnado non presencial.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Campus Remoto: despacho virtual (711)

Correo electrónico: rduran@uvigo.es

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Recoméndanse os Manuais para traballo desde casa existentes na secretaría virtual. Mantense o resto da bibliografía da Guía Docente. En caso de precisar algunha fonte de información adicional para reforz de algún contido será indicada na plataforma Faitic.

* Outras modificacións

Teranse en conta as recomendacións que propoña a Universidade de Vigo.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Información adicional

Para adaptarse á Normativa de Avaliación Continua (posibilidade recollida nos Estatutos da Universidade de Vigo) propónse ao alumnado a posibilidade de realizar unha AVALIACIÓN CONTINUA (non obrigatoria, podendo optar pola modalidade de exame) do seguinte xeito: cada 15 días a partires do inicio de outubro o alumnado terá que ler un libro de Biofísica ou Bioquímica (en total 2 libros de cada) e realizar un resumo razonado e crítico de 30 páxinas (seguindo os capítulos ou apartados do libro elixido) e subilo á plataforma Faitic, con datas de entrega 15 e 30 de outubro e 15 e 30 de novembro). Cada resumo contará ata un 10% da nota final (en total un 40%), que xunto ao 20% das prácticas e o 40% do exame final, constituirá o total da calificación. O alumnado que no elixan esta opción terán a avaliación normal: 80% exame e 20% prácticas.

Calquera información que xurda dependendo das circunstancias ou do Plan de Continxencia comunicarase a través de Faitic.

*Cronograma de actividades formativas e de avaliación

Os contidos teóricos e prácticos, así como o traballo, desenvolveranse coa programación prevista xa dende o inicio do curso e publicados na páxina web do Centro <http://fisioterapia.uvigo.es/gl/docencia/programacion-de-materias/>.

A avaliación da materia levarase a cabo nos días e horas aprobados en Xunta de Facultade para o curso 2020-2021
<http://fisioterapia.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fundamentos de fisioterapia**

Materia	Fundamentos de fisioterapia			
Código	P05G171V01104			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Cuña Carrera, Iria da			
Profesorado	Cuña Carrera, Iria da Iglesias Santos, Rosa			
Correo-e	iriadc@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
B1	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que os profesionais e demais persoal das organizacións sanitarias estrutúranse dun xeito uni ou multidisciplinar e interdisciplinar.
B2	Incorporar os principios éticos e legais da profesión á práctica profesional e integrar aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B3	Comunicarse de xeito efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C11	Identificar o concepto, evolución e fundamentos da fisioterapia nos seus aspectos científicos e profesionais. Comprender a teoría xeral do funcionamento, a discapacidade e a saúde e a súa clasificación internacional, así como os modelos de intervención en fisioterapia e a súa práctica asistencial.
C12	Coñecer e aplicar as bases teóricas e o desenvolvemento dos métodos e procedementos fisioterapéuticos.
C25	Comprender os factores relacionados coa saúde e os problemas relacionados coa fisioterapia nos ámbitos da Atención Primaria, Especializada e da Saúde Laboral.
C26	Coñecer o Sistema Sanitario Español e os aspectos relacionados coa xestión dos servizos de saúde, fundamentalmente aqueles nos que interveña a fisioterapia.
C27	Coñecer e analizar os procesos de xestión dun servizo ou unidade de Fisioterapia.
C28	Coñecer e aplicar os mecanismos de calidade na práctica de fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para o adecuado exercicio profesional.
C30	Coñecer os códigos éticos e deontolóxicos profesionais.
C32	Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D2	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D3	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Definir a fisioterapia e situala dentro do contexto da profesión	B3	C11 C25 C32	
Identificar a fisioterapia como ciencia e profesión, así como o código deontolóxico.	B2	C11 C30 C32	D3
Describir a institucionalización da fisioterapia en España		C26 C27	
Identificar os distintos campos de actuación da fisioterapia.	B3	C12 C27	
Identificar os distintos axentes físicos, métodos e técnicas que se usan en fisioterapia		C12	
Describir o método de intervención en fisioterapia.		C12	
Definir o concepto e dimensións de calidade no ámbito sanitario.		C27 C28	
Describir os modelos de investigación en fisioterapia	B2	C12	
Coñecer a terminoloxía sanitaria	B3		

Elaborar en grupo, expoñer e defender un traballo sobre contidos relacionados coa materia.

B1
B2

D1
D2

Contidos

Tema

Evolución e desenvolvemento histórico

Definición de Fisioterapia e terminoloxía sanitaria

Bases conceptuais sobre a fisioterapia

Métodos de intervención en fisioterapia

Calidade en Fisioterapia

Modelos de investigación en Fisioterapia

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	41	73	114
Traballo tutelado	1	29	30
Presentación	4	0	4
Actividades introductorias	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas
Traballo tutelado	O alumnado deberá elaborar, expoñer e defender un traballo. Cada grupo realizará un traballo sobre un tema determinado pactado co docente
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Titorías de orientación e asesoramento individual. Realizaranse 6 horas de titorías á semana. Levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía, previa solicitude ao profesor para unha mellor organización. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor que imparte a materia así como a través do campus remoto.
Traballo tutelado	A atención personalizada estará centrada en solucionar dúbidas, en orientar o traballo a realizar na materia, e a levar rexistro e valorar o realizado polo alumnado.
Presentación	Realizaranse na data que figure na programación da materia e resolveranse dúbidas a través de titorías

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Exame de preguntas de desenvolvemento	80	
Traballo tutelado	Valorarase a formulación e o desenvolvemento do traballo, así como a súa redacción e utilización de fontes bibliográficas	15	
Presentación	Valorarase a presentación do traballo en medios audiovisuais, a súa exposición e defensa	5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado debe obter como mínimo un 4 sobre 8 no exame teórico para poder superar a materia.

A realización do traballo é obrigatoria, así como a súa presentación e defensa.

En previsión de posibles interrupcións na docencia presencial pola situación covid-19 procederase á avaliación continua dos contidos prácticos. O alumnado que non poida acollerse a esta modalidade terá dereito a realización do examen final.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Gallego T., **Bases Teóricas y Fundamentos de la Fisioterapia**, 1ª, Editorial Médica Panamericana, 2007

Polgar S, Thomas SA, **Introducción a la investigación en Ciencias de la Salud**, 6ª, Elsevier, 2014

Borrel F, **Manual de entrevista clínica**, 1º, Doyma, 1992

Varela J, Galego J, **Bases para la mejora continua de la calidad de los servicios de salud**, 1º, Consellería de Sanidade e Servizos Sociais, D.L, 2000

Recomendacións

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se modifican

- Actividades introductorias: levaranse a cabo de xeito virtual a través do campus remoto
- Traballo tutelado: as titorías relacionadas co traballo faranse a través da aula virtual do campus remoto.
- Presentación: a presentación do traballo farase a través da aula virtual do campus remoto.
- Lección maxistral: a impartición da docencia teórica se desenvolverá a través da aula virtual do campus remoto e seguindo a programación docente.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

- Correo electrónico
- Campus remoto
- Plataforma Tema

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Mantense o resto da bibliografía da Guía Docente. En caso de precisar algunha fonte de información adicional para reforz de algún contido serán indicados.

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

Examen teórico de desenvolvemento presencial (40%) => Examen teórico de desenvolvemento virtual (50%) ; Avaliación continua de contidos teóricos (30%)

Traballo tutelado con presentación presencial (20%) => Traballo tutelado con presentación virtual (20%).

* Información adicional

- Para a avaliación continua de contidos teóricos: deseñaranse actividades e exercicios a través da plataforma Fatic con seguimento dende o campus remoto para a resolución de dúbidas que poidan xurdir (30%)
- A realización e a presentación do traballo é obrigatoria para poder superar a materia.

- Para superar a materia o alumnado deberá acadar unha puntuación mínima de 2,5 sobre 5 no exame teórico para poder superar a materia

=== CRONOGRAMA===

Os contidos teóricos así como o traballo, desenvolveranse coa programación prevista xa dende o inicio do curso e publicados na páxina web do Centro <http://fisioterapia.uvigo.es/gl/docencia/programacion-de-materias/>.

A avaliación da materia levarase a cabo nos días e horas aprobados en Xunta de Facultade para o curso 2020-2021 <http://fisioterapia.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia**

Materia	Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia			
Código	P05G171V01105			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Soto González, María Mercedes			
Profesorado	Soto González, María Mercedes			
Correo-e	m.soto@uvigo.es			
Web	http://http://fisioterapia.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral				

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C2	Comprender os principios da biomecánica e a electrofisioloxía e as súas principais aplicacións no ámbito da fisioterapia.
C6	Identificar as estruturas anatómicas como base de coñecemento para establecer relacións dinamicamente coa organización funcional.
C12	Coñecer e aplicar as bases teóricas e o desenvolvemento dos métodos e procedementos fisioterapéuticos.
C13	Ter a capacidade de valorar desde a perspectiva da fisioterapia o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais do mesmo.
C15	Comprender os principios ergonómicos e antropométricos.
C31	Coñecer a estrutura do corpo humano e identificar elementos estruturais e alteracións da normalidade nos diferentes métodos de análise e diagnóstico a través de imaxe.
C34	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conducta das persoas, tanto sas como enfermas, no medio natural e social.
C35	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
D2	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D5	Desenvolver a capacidade de liderado e organización.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer as bases elementáis da biomecánica	C2 C15 C35
Identificar as pautas para a análise dos movementos humanos	C6 C12 C15 C35
Coñecer a leis do movemento, forzas, pancas e poleas e a súa aplicación en Fisioterapia	C2 C12 C15
Definir o concepto de elasticidade, viscoelasticidade e a súa aplicación práctica en fisioterapia	C2 C12 C15 C35
Identificar as propiedades mecánicas do óso	C6 C34
Describir a mecánica articular e a súa aplicación en Fisioterapia	C2 C12 C15 C35

Identificar as propiedades mecánicas da contracción muscular			C6 C34
Identificar a repercusión dos distintos tipos de actividade muscular e a súa aplicación na fisioterapia			C2 C6 C12 C13 C15
Describir e correlacionar a análise segmentaria, dos movementos do corpo humano			C2 C12 C15 C31 C35
Analizar a biomecánica básica dun determinado xesto	A2		C2 C12 C15 C31 C35
		D2 D5	

Contidos

Tema	
Tema 1	Bases elementais da biomecánica
Tema 2	Movementos. Forzas, pancas e poleas. Elasticidade e viscoelasticidade.
Tema 3	Propiedades mecánicas do óso e da contracción muscular. Mecánica articular
Tema 4	Análise segmentaria dos movementos do corpo humano: o raque no seu conxunto. Postura e posición.
Tema 5	Análise segmentaria dos movementos do cinto pélvico.
Tema 6	Análise segmentaria dos movementos do raque lumbar.
Tema 7	Análise segmentaria dos movementos do raque torácico. Mecánica respiratoria.
Tema 8	Análise segmentaria dos movementos do raque cervical e ATM
Tema 9	Análise segmentaria dos movementos do cinto escapular. Membro superior.
Tema 10	Análise segmentaria dos movementos do membro inferior.
Contenidos prácticos	Análise da marcha. Análise de xestos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	49	120	169
Traballo tutelado	1	3	4
Prácticas de laboratorio	8	23	31
Presentación	1	3	4
Resolución de problemas de forma autónoma	2	7	9
Aprendizaxe colaborativa	1	2	3
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Traballo	2	0	2
Práctica de laboratorio	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como para presentar a materia.
Lección maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudio de casos e estratexias de resolución de problemas. O/a alumno/a terá a súa disposición e na plataforma Tema as notas elaboradas polo profesor que lle servirán de guía.
Traballo tutelado	Os/as alumnos/as deberán elaborar un traballo, onde se fará unha análise biomecánica básica do corpo humano sobre unha filmación en vídeo que deben realizar os/as propios/as alumnos/as. Cada grupo de acordo co profesor fará o traballo cunha orientación específica sobre o devandito tema e utilizarase a plataforma Tema.

Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado. Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático.
Presentación	Exposición con medios audiovisuais por parte do alumnado ante o docente e os estudantes, do traballo tutelado.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado deberá solucionar situacións da vida real coas súas propias estratexias a través do coñecemento, a investigación e a reflexión.
Aprendizaxe colaborativa	Nas clases teóricas desenvolverase unha metodoloxía de aprendizaxe colaborativa, onde os diferentes temas veranse a través de actividades realizadas en grupo, facilitando o desenvolvemento dunha participación activa do alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	A orientación e asesoramento da actividade de aprendizaxe colaborativa realizarase en titoría de grupo grande
Traballo tutelado	As titorías de orientación e asesoramento realizaranse grupo pequeno, de 4 a 5 alumnos/as e nas horas estipuladas nas normas do traballo publicadas en Faitic.
Prácticas de laboratorio	O alumnado deberá solicitar por medio dun correo electrónico indicando no asunto "Titorías", o docente indicarlle a data e hora de dita titoría.
Lección maxistral	O/a alumno/a deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. As titorías de orientación e asesoramento académico se levarán a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente. Tamén se pode realizar solicitándoos por correo electrónico indicando no asunto "Titorías"
Presentación	A orientación e asesoramento para a exposición e presentación dos traballos realizaranse en titoría de grupo pequeno.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado deberá solicitar por medio dun correo electrónico indicando no asunto "Titorías", o docente indicarlle a data e hora de dita titoría.
Actividades introductorias	A orientación e asesoramento das actividades introductorias realizaranse en titoría de grupo grande

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame teórico: Probas de resposta longa, de desenvolvemento. Consta de 4 preguntas e non se pode deixar ningunha sen contestación efectiva.	60	C2 C6 C12 C13 C15 C31 C34 C35	D2
Traballo	A realización, asistencia a titorías, exposición e defensa do traballo é obrigatoria. Valorácese a participación nas titorías do traballo, a formulación e análises realizadas así como a súa redacción e a utilización de fontes bibliográficas.	5	C12 C15 C31 C34 C35	D2
Práctica de laboratorio	O alumnado demostrará a aplicación dos fundamentos teóricos da materia.	35	A2 C12 C13 C34 C35	D2 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

En previsión de posibles interrupcións na docencia presencial pola situación Covid-19 procederase a avaliación continua dos contidos prácticos e/ou teóricos O alumnado que non poida acollerse a esta modalidade terá dereito a realización do exame final.

A realización do traballo é obrigatoria e a súa valoración farase a través das prácticas/ titorías establecidas na programación da materia e na presentación e defensa do mesmo.

Para superar a materia débese superar a parte teórica e práctica de maneira independente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Calais Germain B, **Anatomía para el movimiento**, 84-87403-17-4, 7, Los libros de la liebre de marzo, 1999

Kapandji AI, **Fisiología Articular Tomo 1. Miembro superior**, 9788498354584, 6, Médica Panamericana, 2012

Kapandji AI, **Fisiología Articular Tomo 2. Miembro inferior**, 9788498354591, 6, Médica Panamericana, 2012

Kapandji AI, **Fisiología Articular Tomo 3. Tronco y raquis**, 9788498354607, 6, Médica Panamericana, 2012

Bibliografía Complementaria

Viladot A, **Lecciones básicas de biomecánica del aparato locomotor**, 9788445814710, 2, Masson, 2004

Cailliet R, **Anatomía Funcional Biomecánica**, 9788471014931, 1, Marbán, 2005

Miralles Marrero R, Miralles-Rull I, **Biomecánica clínica de las patologías del aparato locomotor**, 9788445816806, 1, Elsevier Masson, 2006

Trew M, Everett T, **Fundamentos del movimiento humano**, 9788445816066, 5, Masson, 2006

Dufour M, Pillu M., **Biomecánica funcional. Miembros, cabeza, tronco**, 9788491132639, 2, Elsevier Health Sciences, 2018

Calderón JF, **Fisiología humana, aplicación a la actividad física**, 9788491102045, 2, Médica Panamericana, 2018

Fucci S, **Biomecánica del aparato locomotor aplicada al acondicionamiento muscular**, 9788481746457, 4, Elsevier, 2003

Llanos LF, **Introducción a la biomecánica del aparato locomotor**, 9788474912494, Universidad Complutense, 1998

Miralles Marrero R, Miralles-Rull I, Puig Cunillera M, **Biomecánica clínica de los tejidos y las articulaciones del aparato locomotor**, 978-8445821435, 2, Elsevier, 2005

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Valoración en fisioterapia/P05G171V01108

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía humana: Afeccións medicocirúrxicas/P05G171V01107

Bioquímica-Física: Bioquímica e biofísica/P05G171V01103

Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G171V01102

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dunha maneira máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se modifican

Actividades introductorias: levaranse a cabo de maneira virtual a través do campus remoto

Traballo tutelado: as titorías do traballo farase a través da aula virtual do campus remoto.

Prácticas de laboratorio: As prácticas de laboratorio non se poden realizar de modo non presencial. No entanto, colgarase en FaiTic, seguindo a programación da materia, o material audiovisual e/ou o material científico correspondente aos diferentes temas

Presentación: a presentación do traballo farase a través da aula virtual do campus remoto.

Lección maxistral: a impartición da docencia teórica desenvolverase a través da aula virtual do campus remoto e seguindo a programación docente.

Resolución de problemas: a través do campus virtual e FaiTic

Aprendizaxe colaborativa: a través do campus virtual e ou FaiTic

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Correo electrónico

Campus remoto despacho virtual

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Mantense a bibliografía da Guía Docente. En caso de precisar algunha fonte de información adicional para a realización

dalgunhas das tarefas prácticas, os accesos serán facilitados durante as mesmas.

* Outras modificacións

Tendo en conta que os contidos prácticos desta materia están suxeitos o cumprimento das condicións para os títulos que habilitan para o exercicio de profesións reguladas disposto na ORDE CIN/2135/2008 e no Real Decreto 1393/2007; queda previsto, de ser necesario, organizar actividades académicas específicas cando a docencia presencial estea permitida de novo, que garantan ao alumnado a posibilidade da realización e adestramento das prácticas pendentes.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

Exame teórico de 4 preguntas de desenvolvemento (60%)=>Exame en liña a través de cuestionarios (30%); Exercicios de resolución de problemas (30%)

Prácticas de laboratorio (35%) (orixinal) =>As prácticas de laboratorio se substituirán por tutoriais de uso de diferentes instrumentos de captación de movemento e actividades que demostren a súa comprensión e serán supervisadas por diferentes ferramentas virtuais (35%)

Presentación do traballo presencialmente (5%) =>Presentación en liña mediante campus remoto (5%)

* Novas probas

Para a realización do exame en liña utilizarase a plataforma Moodle

* Información adicional

Modifícase este requisito ao modificarse o peso proposto para a proba teórica "Para superar a materia débese obter como mínimo un 3,5 sobre 8 no exame teórico, a condición de que se consiga un 5 coa suma da puntuación do traballo". E quedará "Para superar a materia débese obter como mínimo un 2 sobre 4 no exame teórico, a condición de que se consiga un 5 coa suma da puntuación do traballo e das actividades restantes"

*Cronograma de actividades formativas e de avaliación

Os contidos teóricos e prácticos, así como o traballo, desenvolveranse coa programación prevista desde o inicio do curso e publicados na páxina web do Centro <http://fisioterapia.uvigo.es/gl/docencia/programacion-de-materias/>.

A avaliación da materia levará a cabo nos días e horas aprobados en Xunta de Facultade para o curso 2020-2021 <http://fisioterapia.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Aplicacións en ciencias da saúde**

Materia	Psicología: Aplicacións en ciencias da saúde			
Código	P05G171V01106			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Vázquez Figueiredo, María José			
Profesorado	Fariña Rivera, Francisca Vázquez Figueiredo, María José			
Correo-e	figueiredo@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/francisca/			
Descrición xeral	Esta materia mostrará, de maneira moi xeral, que é a Psicología e que lle pode chegar ao fisioterapeuta. Dedicando especial atención aos procesos psicolóxicos básicos e psicosociais.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A4	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que os profesionais e demais persoal das organizacións sanitarias estrutúranse dun xeito uni ou multidisciplinar e interdisciplinar.
B2	Incorporar os principios éticos e legais da profesión á práctica profesional e integrar aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
C3	Identificar os factores psicolóxicos e sociais que inflúen no estado de saúde ou enfermidade das persoas, familias e comunidade.
C4	Coñecer e desenvolver a teoría da comunicación e as habilidades interpersoais.
C5	Comprender as teorías do aprendizaxe e aplicalas na educación para a saúde e no propio proceso de aprendizaxe ao longo de toda a vida. Comprender os aspectos psicolóxicos na relación fisioterapeuta-paciente. Identificar os factores que interveñen no traballo en equipo e en situacións de liderado.
C10	Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar aos estudantes na prevención, a detección precoz, a asistencia e a rehabilitación das vítimas desta forma de violencia.
C18	Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C34	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conducta das persoas, tanto sas como enfermas, no medio natural e social.
D4	Creatividade, espírito emprendedor e adaptación a novas situacións
D5	Desenvolver a capacidade de liderado e organización.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1.-Coñecer os procesos psicolóxicos básicos que afectan a aprendizaxe humano.	A2	B1	C5	
	A4		C34	
2.-Coñecer os aspectos psicosociais que inciden na saúde	A2	B1	C3	D4
	A4	B2	C4	D5
			C5	
			C10	
			C18	
			C34	

Contidos

Tema	
Introdución á Psicología	¿Que estuda a Psicología? Conceptos xerais da psicología Principais paradigmas da Psicología.

Procesos Psicológicos que afectan a aprendizaxe humano	Procesos psicológicos básicos: Sensación-Percepción Percepción da dor Atención. Memoria Linguaxe e comunicación interpersonal Aprendizaxe Condicionamento clásico. Condicionamento instrumental. Aprendizaxe cognitiva.
Aspectos Psicológicos e Sociais no ámbito da saúde	Motivación-emoción, ansiedade e tensión Trastornos de conduta Violencia familiar e violencia de xénero, afectación na saúde Determinantes psicosociais no comportamento saúde/enfermidade Relación entre o profesional da saúde e o paciente A fisioterapia como intervención multidisciplinar

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	26	25	51
Presentación	2	25	27
Traballo tutelado	18	0	18
Cartafol/dossier	0	24	24
Actividades introdutorias	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Traballo	1	26	27

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	O profesorado fai unha introdución teórica ao tema a tratar na aula, de maneira expositiva, acompañándose de materiais e prácticas que faciliten a aprendizaxe e internalización dos contidos obxecto de estudo.
Presentación	Os estudantes terán que facer en grupo un traballo sobre algún tema da materia, que será establecido polo profesorado. Todos os estudantes deben facer unha exposición do seu traballo na aula.
Traballo tutelado	O profesorado explicará o obxectivo xeral do traballo, ademais revisará e supervisará de forma continua e progresiva nos seminarios o seu desenvolvemento
Cartafol/dossier	O profesorado explicará as características que debe conter o dossier que presente o alumnado, valorando que coide o formato e estrutura do traballo.
Actividades introdutorias	Exposición sobre o desenvolvemento da materia ao longo do cuadrimestre, así como os contidos desta.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá intervir a o longo das sesións maxistras, para consultar ou achegar calquera información de interese co tema que se estea traballando.
Traballo tutelado	Tanto nos seminarios como na titoría grupal e os traballos tutelados, o alumnado recibirá unha atención personalizada, centrada en solucionar todas as dúbidas que poida ter. Ademais, empregárase para levar os rexistros correspondentes do esforzo e dedicación que realice cada estudante, así como do coñecemento adquirido ao longo do proceso de ensino aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Levarase a cabo unha proba tipo test para avaliar os contidos teóricos.	80	
Traballo	O alumnado terá que entregar e expoñer dous traballos, que fará en grupo	20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

As tarefas académicas que se realicen de xeito continuo para facilitar o aprendizaxe do alumnado terá a súa consideración

na avaliación final.

En previsión de posibles interrupcións na docencia presencial pola situación covid-19 se procederase a avaliación continua dos contidos. O alumnado que non poida acollerse a esta modalidade terá dereito a realización do examen final

Na convocatoria de xullo, o alumnado só se terá que examinar dos contidos e destrezas que non chegou a superar na convocatoria de xuño, ao conservarse a calificación das competencias adquiridas.

A calificación final será resultado do nivel de competencia acadado, con relación aos obxectivos da materia, na convocatoria de xuño e xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Palafox, J. (ed), **Los tiempos cambian. Historia de la economía**, Tirant Humanidades, 2013

Bibliografía Complementaria

Amigo, I., Fernández, C., y Pérez, M., **Manual de Psicología de la Salud**, Pirámide,

Bakker, A.B. y Rodríguez-Muñoz A, **Introducción a la psicología de la salud ocupacional positiva**, Psicothema, 24(1), 62-65,

Cabanach, R.G., Valle, A., Fariña, F., y Arce, R. (Eds), **Calidad de vida, bienestar y salud**, Psicoeduca,

Camacho-Cardenosa, A., Camacho-Cardenosa, M., Merellano_Navarro, E., Trapé, A. A., y Brazo-Sayavero,, **Influencia de la actividad física realizada durante el confinamiento en la pandemia del COVID-19 sobre el estado psicológico de adultos: un protocolo de estudio.**, Revista Española Salud Pública, 94(12), 1-9, 2020

Fariña, F. y Tortosa, F., **Introducción a la Psicología**, Promolibro,

Fernández-Brelón, E., y García-San Miguel, L., **COVID-19 y salud mental.**, Revista Española de Salud Pública, 1-5,

García-Caro, M^a, P., Cruz-Quintana, F., Schmidt Río-Valle, J., Muñoz-Vinueva, A., Montoya-Juarez, R., **Influencia de las emociones en el juicio clínico de los profesionales de la salud a propósito del diagnóstico de enfermedad terminal**, International Journal of Clinical and Health Psychology, 10(1), 57-73.,

Gerrig, R. y Zimbardo, P., **Psicología y Vida.**, Prentice Hall,

Larsen, R., **Psicología de la Personalidad**, McGraw Hill,

Morris, Ch., y Maisto, A., **Psicología**, Prentice-Hall,

Nigel Holt; Andy Bremner; Ed Sutherland; Michael Vliek; Michael Passer; Ronald Smith, **Psychology. The Science Of Mind And Behaviour.**, México: MCGRAW HILL,

Otaegui, A. A., **Efectividad de un programa de fisioterapia multimodal en la capacidad funcional y emocional de adultos mayores con discapacidad intelectual severa.**, Revista de Investigación en Actividades Acuáticas, 2020

Parrado_González, A., y León-Jariego, J. C., **COVID-19: Factores asociados al malestar emocional y morbilidad psíquica en Población Española.**, Revista Española Salud Pública, 94(8), 1-16,

Pillado, E. y Fariña, F., **Mediación Familiar. Una nueva visión de la gestión y resolución de conflictos familiares desde la justicia terapéutica**, Valencia: Tirant lo Blanch,

Puente, A., **Cognición y aprendizaje. Fundamentos psicológicos**, Pirámide,

Santos, L., Queiros, S., Meneses, R.F., y Couto, G., **Competencias de comunicación clínica do fisioterapeuta**, Revisao integrativa da literatura. 13 Congreso Nac, 2020

Vicente E. Caballo Manrique, V., **Manual para el tratamiento cognitivo-conductual de los trastornos psicológicos**, Madrid: Siglo XXI.,

Williamson, J.G, **Comercio y Pobreza, Cuándo y cómo comenzó el atraso del Tercer Mundo**, Crítica, 2014

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase:

- 1.-Ler, con anterioridade a explicación do docente, o material do tema que se vai a tratar na sesión maxistral; de selo caso anotando as dúbidas para resolvelas na sesión maxistral.
 - 2.-Participar activamente nas clases maxistrais, plantexando cuestións sobre os temas tratados.
 - 3.-Plantexarlle ao profesor tódalas preguntas/consultas que considere necesarias para comprender os contidos explicados nas sesións maxistrais, así como os procedementos implicados no desenrolo dos traballos asignados polo docente.
-

Plan de Continxencias

Descrición

* Metodoloxías docentes que se manteñen

As metodoloxías docentes serán as mesmas nos distintos contextos nos que se poida desenvolver a docencia (presencial,

semipresencial, non presencial), en tanto que foron deseñadas para facilitar unha transferencia áxil e fluída desde un escenario presencial a outro no campus remoto. En calquera caso, a única diferenza fai referencia exclusivamente ao espazo no que se vai a desenvolver a actividade docente. No posible escenario de ensino a distancia, as metodoloxías previstas adaptaranse a unha modalidade de execución virtual.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Non se modifica a dinámica propia de ningunha metodoloxía docente, excepto, como se sinala no apartado anterior, a súa modalidade de execución: presencial (no caso dun escenario mixto) e exclusivamente virtual (no caso dun escenario a distancia).

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Baixo a modalidade de concertación previa:

1) Atención no Campus remoto. Salas de profesores

Profesora Francisca Fariña Rivera, sala 755.

Profesora María José Vázquez Figueiredo, sala 2651.

2) Atención no Correo electrónico.

3) Atención na Plataforma virtual (MOODLE ou na súa falta FAITIC): foros, exercicios, correos,

*Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non procede modificar os contidos

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Ademais das referencias que se presentan a continuación, proporcionaranse materiais didácticos e fontes documentais que respondan as necesidades específicas de cada caso en particular.

Aguiar, Ou., Ramírez, B., e Silva, L. (2011). Agnosia integrativa causada por epilepsia focal occipital esquerda: estudo de caso. *Revista Diversitas*, 7(2), 351-360.

Aguirre-Loaiza, H. H., Ayala, C. F., e Bermúdez, S. R. (2015). A atención-concentración no deporte de rendimento. *Educación Física e Deporte*, 34(2), 409-428.

Andreu, J. M. P. (2020). Unha revisión sistemática sobre gamificación, motivación e aprendizaxe en universitarios. *Teoría da Educación. Revista Interuniversitaria*, 32(1 (en-jun)), 73-99.

Anxo, N. G. (2020). Intelixencia emocional percibida en estudantes de educación superior: análise das diferenzas nas distintas dimensións. *Actualidades en Psicoloxía*, 34(128), 17-33.

Arias, M^ªF., Fernández, F., e Perona, S. (2000). Psicoloxía básica, psicoloxía aplicada e metodoloxía de investigación. O caso paradigmático da análise experimental e aplicada do comportamento. *Revista Latinoamericana de Psicoloxía*, 32(2), 277-300.

Bakker, A. B., Rodríguez-Muñoz, A., e Derks, D. (2012). A emerxencia da psicoloxía da saúde ocupacional positiva. *Psicothema*, 24(1), 66-72.

Campo-Yumar, L. R., e Bermúdez-Sánchez, M. (2020). Análise da comunicación adestrador[atleta no contexto da competencia de boxeo desde a perspectiva dos estudos lingüísticos. *Mundo FESC*, 10(S1), 95-105.

Carpinteiro, H. (1980). A Psicoloxía Española: pasado, presente e futuro. *Revista de Historia da Psicoloxía*, 1(1), 33-58.

Casado, D. G., Algarra, J. C., e Tardón, B. G. (2020). Deporte e inclusión social en persoas con trastorno mental grave (TMG). *Psychology, Society, & Education*, 12(1), 71-83.

Cubero, M. (2005). Unha análise cultural dos procesos perceptivos. *Anuario de Psicoloxía*, 36(3), 261-280.

Cuervo, M. T., e Quijano, M. C. (2008). As alteracións da atención e a súa rehabilitación en trauma craneoencefálico. *Pensamento psicolóxico*, 4(11), 167-181.

Dous Santos, E. Ou. C., Beira, E. D., e Figueroa, A. R. (2020). A orientación familiar para estimular a aprendizaxe social dos escolares da escola primaria. *Revista Científica Cultura, Comunicación e Desenvolvemento*, 5(2), 51-58.

Dosil, J., e González, J. (2003). Tendencias da investigación en psicoloxía da actividade física e do deporte. *EduPsyhé*, 2(2), 147-164.

*Durand, M. *F., Martínez, M. S., Galvagno, L. G. G., e Elgier, A. (2020). O desenvolvemento da comunicación preverbal e verbal temperá. A importancia do xogo. *Revista Iberoamericana de Psicoloxía*, 13(1).

Fajardo, P. E., Jiménez, M. A., e Serrano, M. H. G. (2020). Variables predictoras da motivación deportiva en estudantes de secundaria federados e non federados.. *Retos: novas tendencias en educación física, deporte e recreación*, (38), 49.

Fessell, D., e Cherniss, C. (2020). Enfermidade Por Coronavirus 2019 (COVID-19) e Máis aló: Microprácticas Para a Prevención Do Esgotamento Emocional e Promover o Benestar Emocional. *Journal of the American College of Radiology*. 746 doi: 10.1016/j.jacr.2020.04.018

Flores, J. R. (2020). Didáctica e Tic: un vínculo para a aprendizaxe cognitiva. *Revista Electrónica de Investigación e Innovación Educativa-REIIE*, 5(1), 79-88.

Flores-Villavicencio, M. E., Rodríguez-Díaz, M., González-Pérez, G.J., Carballos, J.R. e Val, M^a.(2020), Declive cognitivo de atención e memoria en adultos maiores sans. *Cadernos de Neuropsicología*, 14(1), 65-77.

Fuenmayor, G., e Villasmil, E. (2008). A percepción, a atención e a memoria como procesos cognitivos utilizados para a comprensión textual. *Revista de Artes e Humanidades UNICA*, 9(22), 187-202.

Gil, X. L. (2020). *Claves da comunicación oral: prácticas para o orador afable*. Editorial UOC.

González-Guirval, F., Reigal, R. E., Trasfogueiro-Baro, J. P., de Mier, R. J. R., Hernández-Mendo, A., e Morais-Sánchez, V. (2020). Análise da validez converxente dun instrumento informatizado para avaliar a atención en deportistas: *Rejilla 1.0. *Cadernos de Psicología do Deporte*, 20(2), 83-94.

Londoño, L. (2020). ¿É o mesmo a aprendizaxe e a memoria? Cara a unha ampla conceptualización. *Pensando psicología*, 2008, 4(6), 88-92.

López, M. G., e Galegos, A. G. (2020). Predición da intelixencia emocional a través da satisfacción das necesidades psicolóxicas básicas nas clases de educación física. *Revista INFAD de Psicología. International Journal of Developmental and Educational Psychology.*, 1(1), 341-350.

Manzanero, A. L., e Palomo-Seldas, R. (2020). Amnesia disociativa máis aló das evidencias sobre o funcionamento da memoria. *Anuario de Psicología Xurídica*, 30, 43-46.

Medina, A. C., Beltrán, L. P., e Gómez, J. A. F. (2020). A estimulación da memoria desde a práctica do exercicio físico na carreira Licenciatura en Educación Preescolar (Revisión). *Revista científica Olimpia*, 17, 360-369.

Medina, A. C., Beltrán, L. P., e Gómez, J. A. F. (2020). A estimulación da memoria desde a práctica do exercicio físico na carreira Licenciatura en Educación Preescolar (Revisión). *Revista científica Olimpia*, 17, 360-369.

Menor, J., e Carneiro, S. (2013). A importancia da fonte de contaxio na formación de falsos recordos. *Revista Iberoamericana de Psicología e Saúde*, 4(1), 77-91.

Molero, P. P., Zurita-Ortega, F., Chacón-Cuberos, R., Castro-Sánchez, M., Ramírez-Saraiba, I., e Valero, G. G. (2020). A intelixencia emocional no ámbito educativo: unha meta-análise. *Anais de Psicología/Annals of Psychology*, 36(1), 84-91.

Moura-Mérida, J. A., Zarco-Resa, J. A., e Branca-Mena, M. J. (2001). Atención-concentración como adestramento para a mellora do rendemento deportivo en xogadores profesionais de fútbol. *Revista de psicología do deporte*, 10(1), 0049-65.

Ortega, R. M. N., Piguave, F. E. B., Navarrete, E. S. P., Navarrete, J. J. P., e Ortega, R. I. N. (2020). Incidencia do desenvolvemento do asertividade como unha habilidade social e comunicativa na manifestación de raciocinio e intelixencia emocional. *Magazine das Ciencias: Revista de Investigación e Innovación*, 5(5).

Padrós-Blázquez, F., Alexandre-García, J., e Meza-Calleja, A. M. (2020). Memoria Declarativa (Convencional E Emocional) en Persoas Maiores Con e Sen Depresión. *Revista chilena de neuro-psiquiatría*, 58(2), 139-149.

Pedrero, S. P., de la Vega Marcos, R., e García, J. P. F. (2020). Motivación de logro en deportistas de combate de elite: avaliación obxectiva computerizada. *Revista de psicología do deporte*, 29(1), 75-82.

Peiró, J. M^a, Mateu, C., e Carpinteiro, H. (1980). O impacto da obra de de A. R. Luria na Comunidade Científica Actual. *Revista de Historia da Psicología*, 1(2), 171-198.

Pellón, R. (2013). Watson, Skinner e algunhas disputas dentro do conductismo. *Revista Colombiana de Psicología*, 22(2), 389-399.

Pérez-Sánchez, J., Delgado, A. R., e Prieto, G. (2020). Análise dos instrumentos empregados na investigación empírica da regulación emocional. *Cadernos de Neuropsicología/Panamerican Journal of Neuropsychology*, 14(1).

Perona-Garcelán, S. (2006). Estado actual da investigación psicolóxica nas alucinationes auditivas. *Apuntes de Psicología*, 24(1-3), 83-110.

Pinillos, J. M^a (1981). Wundt e a explicación psicolóxica. *Revista de Historia da Psicología*, 2(4), 355-360.

Quiñones, E., Tortosa, F., e Carpinteiro, H. (*Eds). (1993). *Historia da Psicología. Textos e comentarios*. Madrid: Tecnos.

Carballos, F., Fournier, C., Melero, J., López, L., Rodríguez, C., García, M., e González, L. (2014). Agnosia visual aperceptiva en pacientes con síndrome de Krabbe. *Sanid. Mil.*, 79(Extra), 1-2.

Ronquillo, M. J., Martínez, R. A., e López, G. B. (2020). Caracterización da comunicación interpersonal no proceso ensino-aprendizaxe. *REDIE: Revista Electrónica de Investigación Educativa*, (22), 8-8.

Sánchez, M. G., e Valenzuela, S. V. (2020). A Escala Observacional de Memoria Operativa (EOMO) como instrumento eficaz na prevención e detección de dificultades de aprendizaxe. *Revista de Investigación Educativa*, 38(1), 53-69.

Sousa, F. F., Pereira, L. V., Cardoso, R., e Hortense, P. (2010). Escala multidimensional de avaliación de dor (*EMADOR). *Revista Latino-Americana de Enfermagem*, 18(1), 1-9.

Udaondo, M. (2020). *Comunica: As claves da comunicación para o liderado*. LIDE Editorial.

Unzueta-Arce, J., García-García, R., Ladeira-Fernández, V., Perea-Bartolomeu, M. V., Moura-Simón, S., e Cacho-Gutiérrez, J. (2014). Alteracións no procesamiento visual de formas: clasificación clínica integradora. **Neurología*, 29(8), 482-489.

Vargas, A. R. R., Fernández, J. M. P., e Marín, A. E. A. (2020). Enfoque das instrucións de atención no béisbol durante o adestramento aos lanzadores. *Ciencia e Educación*, 1(2), 48-58.

Veleiro-García, A., Olmos, M., e Carranza, J.A.(2011). Revisión sobre relacións entre percepción e acción na infancia. *Anais de Psicología*, 27(2), 399-404.

Villavicencio, M. E. F., Díaz, M. R., Pérez, G. J. G., Bañuelos, J. R. R., e Barbosae, M. A. V. (2020). Declive cognitivo de atención e memoria en adultos maiores sans. *Cadernos de Neuropsicología/Panamerican Journal of Neuropsychology*, 14(1), 65-77

Outras modificacións

Consérvase o uso da plataforma teledocencia MOODLE (na súa falta FAITIC) como reforzo, e sen prexuízos doutras medidas

que se poidan adoptar para garantir a accesibilidade do alumnado aos contidos docentes.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

As incluídas na guía docente

* Probas pendentes que se manteñen

Mantéñense as mesmas probas.

Todas as entregas efectuaranse na plataforma virtual e dentro do prazo establecido polo profesorado da materia. No caso de que algún/a estudante presénteselle unha condición imprevista que lle imposibilite a entrega do traballo debe informalo ao profesorado da materia coa debida antelación, pola contra enténdese que desiste.

* Probas que se modifican

Para o curso 2020-2021, non hai modificacións nas probas de avaliación, salvo no referente á modalidade avaliación, dependendo do escenario sanitario no que se leve a cabo a docencia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Anatomía humana: Afeccións medicocirúrxicas**

Materia	Anatomía humana: Afeccións medicocirúrxicas			
Código	P05G171V01107			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Maceiras García, María Lourdes Magdalena Lopez, Carlos Jose			
Profesorado	Maceiras García, María Lourdes Magdalena Lopez, Carlos Jose			
Correo-e	lurdesmg@uvigo.es cmagdalena@uvigo.es			
Web	http://mpsp.webs.uvigo.es			
Descrición xeral				

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A4	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B1	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que os profesionais e demais persoal das organizacións sanitarias estrutúranse dun xeito uni ou multidisciplinar e interdisciplinar.
C3	Identificar os factores psicolóxicos e sociais que inflúen no estado de saúde ou enfermidade das persoas, familias e comunidade.
C8	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C9	Coñecer a fisiopatoloxía das enfermidades identificando as manifestacións que aparecen ao longo del proceso, así como os tratamentos médico-quirúrxicos, fundamentalmente nos seus aspectos fisioterapéuticos e ortopédicos. Identificar os trocos producidos como consecuencia da intervención da fisioterapia. Fomentar a participación do usuario e familia no seu proceso de recuperación.
C13	Ter a capacidade de valorar desde la perspectiva da fisioterapia o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais do mesmo.
C21	Identificar a situación do paciente/usuario a través dun diagnóstico de coidados de fisioterapia, planificando as intervencións, e avaliando a súa efectividade nun entorno de traballo cooperativo con outros profesionais en ciencias da saúde.
C34	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conducta das persoas, tanto sas como enfermas, no medio natural e social.
C37	Adquirir a experiencia clínica adecuada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
C38	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
D1	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
D7	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Posuír e comprender coñecementos de patoloxía médica e cirúrxica humanas para aplicalos ao uso da fisioterapia	A2 C3 C9 C13 C21 C34 C38

Identificar e explicar a etioloxía e fisiopatoloxía das enfermidades reumatolóxicas, nefrolóxicas, hematolóxicas, endocrinolóxicas e do metabolismo, e identificar as manifestacións que aparecen ao longo do proceso de enfermar.	A2 A4		C3 C9 C13 C34 C38	D1 D7
Valorar a saúde dun paciente en todos os seus aspectos.	A2 A4	B1	C3 C9 C13 C34 C37 C38	D1
Describir os tratamentos médico-cirúrxicos e de rehabilitación asociados ás enfermidades.	A2 A4		C3 C9 C21 C34 C38	D1 D7
Coñecer e comprender a dinámica da adquisición dos coñecementos en medicina e a súas fontes de información.	A2 A4		C21 C34 C38	D7
Determinar a súa competencia profesional e os seus límites, e a necesidade do traballo en equipo.	A2 A4	B1	C3 C9 C13 C21 C34	D7
Explicar e xustificar a necesidade de fomentar a participación do usuario e a súa familia no seu proceso de recuperación.	A2 A4	B1	C3 C34 C38	D1 D7
Identificar as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte básico e avanzado.	A2 A4	B1	C3 C8 C9 C13 C34 C38	D1 D7

Contidos

Tema	
UNIDADE I	AFECCIÓNS MÉDICAS
Conceptos xerais.	Evolución histórica das enfermidades. Elementos diferenciais das enfermidades. Relacións entre patoloxía e clínica.
Axentes que afectan ao organismo globalmente producindo enfermidades.	Axentes mecánicos. Calor e frío. Radiacións e electricidade. Substancias químicas. Axentes vivos. Factores endóxenos da enfermidade: xenética; constitución e enfermidade. Reaccións inespecíficas: inflamación e reparación; síndrome febril e síndrome de resposta sistémica. Mecanismos inmunolóxicos da enfermidade: principios xerais; inmunodeficiencia e hipersensibilidade; tolerancia e autoinmunidade. Lesión e morte celular. Neoplasias. Envellecemento.
Aparello locomotor.	Funcións. Afeccións da musculatura estriada esquelética. Tecido óseo; afeccións cuantitativas e cualitativas da remodelación ósea. Articulacións; artropatías inflamatorias; artropatías dexenerativas.
Riles e vías urinarias.	Funcións. Manifestacións destas afeccións. Afeccións renais; insuficiencias aguda e crónica. Afeccións das vías urinarias.
Sangue e órganos hemopoéticos.	Funcións. Afeccións da serie vermella. Afeccións da serie branca. Afeccións dos órganos linfoides. Afeccións da hemostase.
Sistema endócrino.	Funcións. Afeccións do eixo hipotálamo-hipófise. Afeccións da tiroide. Afeccións das glándulas suprarrenais. Afeccións das gónadas. Afeccións das glándulas paratiroides.
Metabolismo.	Funcións. Afeccións do metabolismo dos glúcidos. Afeccións do metabolismo dos lípidos. Afeccións do metabolismo das proteínas e dos aminoácidos. Oligoelementos. Balance hidrosalino. Equilibrio ácido-base. Nutrición.
UNIDADE II	AFECCIÓNS CIRÚRXICAS
INTRODUCCIÓN ÁS ENFERMIDADES CIRÚRXICAS.	- Dor no aparato locomotor. - Inflamación. - Reacción xeral secundaria.

ENFERMIDADES CIRÚRXCAS BÁSICAS.	<ul style="list-style-type: none"> - Feridas. Asepsia. - Síndrome de aplastamento. - Queimaduras. - Infeccións cirúrxicas. - Ciruxía oncolóxica. - Anestesia. - Métodos auxiliares diagnósticos. - Complicacións da ciruxía.
SISTEMA NERVIOSO PERIFÉRICO.	<ul style="list-style-type: none"> - Estrutura e función do sistema nervioso periférico. - Agresión, rexeneración e dexeneración. - Síndromes compresivos.
FISIOPATOLOXÍA MUSCULAR.	<ul style="list-style-type: none"> - Fisioloxía, reparación muscular. - Traumatismos. Tumores. Artrogriposis. - Síndrome compartimenta. - Patoloxía neuromuscular infantil. - Tendóns. - Ligamentos.
ÓSO.	<ul style="list-style-type: none"> - Organización ósea. - Fracturas. Complicacións. - Infeccións óseas. - Enfermidades óseas. - Tumores e lesións pseudotumorais.
ARTICULACIÓNS.	<ul style="list-style-type: none"> - Traumatismos. Luxacións. Esguinces. - Rixideces e anquilosis. - Infeccións articulares. - Ciruxía da artrosis. - Corpos libres intraarticulares. - Artropatía neuropática. - Artrogrose.
CIRURXÍA DO APARELLO LOCOMOTOR.	<ul style="list-style-type: none"> - Artroscopia. - Osteosíntesis. - Ciruxía minimamente invasiva. - Implantas articulares. - Ciruxía robótica e navegación.
TRAUMATISMOS, AMPUTACIÓN/ REIMPLANTES/ PRÓTESIS.	<ul style="list-style-type: none"> - Politraumatizado. ATLAS. - Protocolo de actuación con accidentado. - Shock. - Amputacións. - Reimplantes. - Prótesis. - Ortesis.
ENFERMIDADES CIRÚRXCAS TORÁCICAS.	<ul style="list-style-type: none"> - Ciruxía cardíaca. - Ciruxía torácica. - Mama.
ENFERMIDADES CIRÚRXCAS ABDOMINAIS.	<ul style="list-style-type: none"> - Parede abdominal. - Dixestivo. - Uroloxía. - Xinecoloxía e obstetricia.
ENFERMIDADES CIRÚRXCAS VASCULARES.	<ul style="list-style-type: none"> - Arteriales. - Venosas. Trombosis.
ENFERMIDADES NEUROCIRÚRXCAS E ENDOCRINAS.	<ul style="list-style-type: none"> - Neurociruxía. - Ciruxía endocrina.
SEMINARIOS A. Médicas:	<ul style="list-style-type: none"> - Primeiros auxilios e soporte vital (PASV); reanimación cardiopulmonar (RCP). - Información e documentación científica sobre enfermidades. - Neoplasias. - Envellecemento.
SEMINARIOS A. Cirúrxicas:	<p>PRÁCTICA Nº1: DOLOR, INFLAMACIÓN Y HERIDAS. PRÁCTICA Nº2: LESIONES NEUROLÓGICAS Y MUSCULARES. PRÁCTICA Nº3: FRACTURAS. PRÁCTICA Nº4: PRÓTESIS Y TRAUMATISMOS. PRÁCTICA Nº5: CIRUGÍA CARDÍACA Y TORÁCICA. PRÁCTICA Nº6: CIRUGIA ABDOMINAL Y OBESIDAD.</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2

Seminario	24	40	64
Lección maxistral	52	105	157
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Seminario	Constarán de prácticas, casos clínicos, actividades e traballos, que permitan afondar nos contidos da materia. Neles interaccionarase co alumnado respondendo ao que necesite e motivando que exista tamén interacción entre o alumnado. Haberá tamén un cartafol: recompilación do traballo do alumnado co obxectivo de amosar os seus esforzos, progresos e logros na materia. Empregaranse como complemento das clases teóricas.
Lección maxistral	As clases teóricas serán exposicións dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. Serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. Nelas interaccionarase co alumnado respondendo ao que necesite e motivando que exista tamén interacción entre o alumnado. Seguindo o Proceso de Bolonia, a aprendizaxe estará cada vez máis baseada no estudiantado e na súa aprendizaxe activa e participativa.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Organización social do traballo do alumnado: para o desenvolvemento da docencia farase un grupo A ou grupo grande. // Enviarase toda a información sobre a docencia e os cambios e recomendacións, a través da FaiTIC, polo apartado [Anuncios]. // Titorías: Poderán realizarse en grupo ou de xeito individualizado, de cara á orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Levaranse a cabo no horario establecido no documento das titorías e no despacho do profesorado da materia. Tamén poderán realizarse no despacho virtual do profesorado da materia, por correo electrónico ao enderezo electrónico do profesorado indicando no asunto: TITORÍAS, ou a través dos foros da FaiTIC.
Actividades introdutorias	O alumnado ten que se dar de alta no Servizo de Teledocencia: FaiTIC (plataforma TEMA), cubrir a ficha virtual: aportando os seus datos e unha foto, e participar nas actividades que se fan a través del, para o correcto seguimento da materia: teoría, seminarios, traballos, exames e todo o que se faga na materia.
Seminario	Organización social do traballo do alumnado: para o desenvolvemento dos seminarios faranse tres grupos B ou grupos medianos. // Enviarase toda a información sobre a docencia e os cambios e recomendacións, a través da FaiTIC, polo apartado [Anuncios]. // Titorías: Poderán realizarse en grupo ou de xeito individualizado, de cara á orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Levaranse a cabo no horario establecido no documento das titorías e no despacho do profesorado da materia. Tamén poderán realizarse no despacho virtual do profesorado da materia, por correo electrónico ao enderezo electrónico do profesorado indicando no asunto: TITORÍAS, ou a través dos foros da FaiTIC.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	Asistencia e participación activa do alumnado no desenvolvemento deles; ademais, o alumnado elaborará, individualmente, un esquema e resumo do tema que se traballe no seminario, e será entregado ao final del, persoalmente ou a través da FaiTIC. Avaliación continuada a través da FaiTIC.	20	B1	D1	
Lección maxistral	O exame final da materia constará de: Unidade de Médicas: Coñecementos teóricos: Exame final de tipo test, no que cada pregunta terá varias opcións de resposta, e só unha delas será válida. Cada pregunta ben respondida contará 1 punto; as deixadas en branco non descontarán puntuación, pero as que teñan a resposta equivocada si, segundo a fórmula: Cualificación = acertos - (erros / nº de opcións de resposta en cada pregunta). Unidade de Cirúrxicas: En convocatoria de maio/xuño: Unha proba tipo test de resposta única de 50 preguntas e 4 opcións de resposta. Cada pregunta fallida restará un tercio de cada acerto. En convocatoria de xuño/xullo: 5 preguntas de resposta curta.	80	B1	C38	D1

Outros comentarios sobre a Avaliación

Esta materia consta de dúas unidades: Unidade I: Afeccións Médicas e Unidade II: Afeccións Cirúrxicas. A avaliación farase de cada unidade por separado; sendo necesario, para aprobar a materia, superar as dúas Unidades independentemente (e, dentro delas, cada unha das súas partes: teórica e seminarios, tamén independentemente).

A nota final será a media das dúas Unidades, se ambas están aprobadas ou suspensas. Se só se aproba unha unidade, ou parte dela, consérvase ese aprobado dentro do mesmo curso académico (ata xullo), pero non dun curso aos seguintes.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Pérez Arellano, J.L., **Sisinio de Castro. Manual de Patología General.**, Elsevier,

Laso FJ., **Introducción a la medicina clínica. Fisiopatología y semiología.**, Elsevier,

Brunicardi FC, Andersen DK, Billiar TR, Dunn DL, Hunter JG, Matthews JB, Pollock RE., **Schwartz. Principios de cirugía.**, Mc Graw Hill / Interamericana,

Goodman CC, Snyder TK., **Patología médica para fisioterapeutas.**, Mc Graw Hill,

Seco J.(dir)., **Afecciones médicoquirúrgicas para fisioterapeutas. Sistema músculoesquelético.**, Médica Panamericana,

Fernández L, Carrión O., **Patología medico-quirúrgica para fisioterapeutas.**, Elsevier,

Hoppenfeld, S., **Exploración física de la columna vertebral y extremidades.**, Manual Moderno,

Bibliografía Complementaria

Rozman C, Cardellach F (eds)., **Farreras & Rozman. Medicina interna.**, Elsevier,

Jameson JL, Fauci AS, Kasper DL, Hauser SL, Longo DL, Loscalzo J (eds)., **Harrison. Principios de medicina interna.**, Mc Graw Hill,

Sociedad Española de Reumatología (SER)., **Manual SER de las enfermedades reumáticas.**, Elsevier,

Sociedad Española de Cirugía Ortopédica y Traumatología (SECOT)., **Manual de cirugía ortopédica y traumatología.**, Médica Panamericana,

Delgado Martínez, AD., **Cirugía ortopédica y traumatología.**, Médica Panamericana,

Barberà JA, Peces-Barba G, Agustí AGN, Izquierdo JL, Monsó E, Montemayor T, Viejo JL, Grupo de traba, **Normativa SEPAR. Guía clínica para el diagnóstico y tratamiento de la enfermedad pulmonar obstructiva crónica.**,

<http://www.archbronconeumol.org/es/guia-clinica-el-diagnostico-el/articulo-resumen/S0300289601750740>, Arch Bronconeumol. 2001;37(6):297-316.,

Ropper AH, Samuels MA, Klein JP, Prasad S., **Adams y Victor. Principios de neurología.**, Mc Graw Hill,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Afeccións médicas/P05G170V01302

Afeccións cirúrxicas/P05G170V01301

Farmacoloxía/P05G170V01908

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G171V01101

Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G171V01102

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se modifican:

A primeira opción é impartir a docencia e os seminarios de xeito presencial. Se non é posible, debido á pandemia de

COVID-19, impartirase teledocencia a través do Campus Remoto da Universidade de Vigo. Comentarase a documentación que xa estea subida á FaiTIC, pola aula virtual, o foro da materia na FaiTIC e o correo electrónico.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías):

Se non é posible, debido á pandemia de COVID-19, facer de xeito presencial a atención ao alumnado, sexan titorías ou outros aspectos, levaranse a cabo por medios telemáticos: no despacho virtual do profesorado da materia, por correo electrónico ao enderezo electrónico do profesorado indicando no asunto: TITORÍAS, ou a través dos foros da FaiTIC. Será necesario concertar previamente estas titorizacións por correo electrónico.

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe:

Documentación subida á FaiTIC.

Ademais, póñense na FaiTIC os enlaces aos documentos e información externos.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

A primeira opción da avaliación é facela presencial; no caso de que a COVID-19 non permita facela así, levarase a cabo coas ferramentas de teledocencia das que dispón a Universidade de Vigo.

A porcentaxe do peso das partes da materia cambiará a: coñecementos teóricos: 60%; seminarios: 40%.

===

Manterase a mesma programación e cronograma que haxa na web da Facultade:

<http://fisioterapia.uvigo.es/gl/>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Valoración en fisioterapia**

Materia	Valoración en fisioterapia			
Código	P05G171V01108			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Lantarón Caeiro, Eva María			
Profesorado	Lantarón Caeiro, Eva María			
Correo-e	evalantaron@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
B2	Incorporar os principios éticos e legais da profesión á práctica profesional e integrar aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
B3	Comunicarse de xeito efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
C3	Identificar os factores psicolóxicos e sociais que inflúen no estado de saúde ou enfermidade das persoas, familias e comunidade.
C11	Identificar o concepto, evolución e fundamentos da fisioterapia nos seus aspectos científicos e profesionais. Comprender a teoría xeral do funcionamento, a discapacidade e a saúde e a súa clasificación internacional, así como os modelos de intervención en fisioterapia e a súa práctica asistencial.
C13	Ter a capacidade de valorar desde la perspectiva da fisioterapia o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais do mesmo.
C14	Comprender e aplicar os métodos e procedementos manuais e instrumentais de Valoración en Fisioterapia e Rehabilitación Física, así como a avaliación científica da súa utilidade e efectividade.
C15	Comprender os principios ergonómicos e antropométricos.
C16	Analizar, programar e aplicar o movemento como medida terapéutica, promovendo a participación do paciente/usuario no seu proceso.
C35	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
D2	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
D7	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer os principios básicos da valoración en fisioterapia		C14 C35
Definir o diagnóstico en Fisioterapia	B2 B3	C11 C13 C14
Coñecer os procedementos xerais de valoración en Fisioterapia	B2 B3	C3 C13 C14 C35
Coñecer as bases da entrevista clínica		C35
Coñecer, executar e rexistrar os resultados da valoración postural	B2	C3 C13 C14 C15 C16 C35
Coñecer, executar e rexistrar a valoración dos síntomas, dos tecidos brandos, articular, muscular e antropometría	B2	C13 C14 C15 C35
		D2 D7

Contidos

Tema

- Procedimentos xerais de valoración en Fisioterapia
- Procedimentos de valoración en Fisioterapia
- Método de registro
- Entrevista Clínica. Estratexias Prácticas.
- Exploración topográfica manual
- Valoración postural
- Valoración de los síntomas
- Valoración de tejidos blandos. Tejido cutáneo y subcutáneo.
- Valoración articular
- Valoración muscular
- Valoración antropométrica

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	16	28	44
Prácticas de laboratorio	22	12	34
Traballo tutelado	1	16	17
Resolución de problemas de forma autónoma	0	6	6
Estudo de casos	1	0	1
Resolución de problemas	2	5	7
Presentación	1	2	3
Exame de preguntas obxectivas	1	15	16
Traballo	3	0	3
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	16	17
Práctica de laboratorio	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia. Empregaranse novas tecnoloxías da información e da comunicación para o desenvolvemento das clases que serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate e estudo de casos e estratexias de resolución de problemas.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado. Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración, a continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixis polo profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir.
Traballo tutelado	O estudante, en grupo, elabora un traballo sobre a temática da materia- Valoración Muscular. O traballo será unha filmación da realización de valoracións da forza muscular. Na que participarán tódolos membros do grupo.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado realiza a revisión de vídeos de valoración muscular, debendo identificar erros de execución de cada unha das probas, mediante una rúbrica.
Estudo de casos	O alumnado deberá solucionar situacións da vida real coas súas propias estratexias a través do coñecemento, a investigación e a reflexión.
Resolución de problemas	O alumnado deberá solucionar coas súas propias estratexias a través do coñecemento, a investigación e a reflexión.
Presentación	Exposición por parte do alumno ante o docente e os estudantes de parte do traballo tutelado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Actividades introductorias	A orientación e asesoramento realizaranse en gran grupo, durante a clase presencial, e de xeito individual a través do correo electrónico ou presencial se é preciso.
Lección maxistral	As tutorías individuais levaranse a cabo no horario e lugar indicados polo docente (publicado na páxina web). Tamén pódense realizar solicitándoas por correo electrónico indicando no asunto "Tutorías e o/s tema/s correspondente/s"
Presentación	A orientación e asesoramento para a exposición e presentación dos traballos realizaranse en titoría de pequeno grupo.
Traballo tutelado	As titorías de orientación e asesoramento realizaranse en grupo pequeno.
Prácticas de laboratorio	Tutorías individuais ou en grupo: o alumnado deberá solicitar por medio dun correo electrónico indicando no asunto "Tutorías práctica/s e o número correspondente"; o docente indicarlle a data e hora de dita titoría.
Resolución de problemas de forma autónoma	A orientación e asesoramento realizaranse en titoría individual ou de pequeno grupo.
Estudo de casos	A orientación e asesoramento realizaranse en gran grupo, durante a clase presencial.
Resolución de problemas	A orientación e asesoramento realizaranse en gran grupo, durante a clase presencial.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Lección maxistral	Exame teórico. 5 preguntas de desarrollo. Non se poderá deixar ningunha pregunta sin resposta efectiva	40	C3 C11 C13 C14 C15 C16 C35	D7
Prácticas de laboratorio	Exame práctico no que se pide ao alumno a realización de localización topográfica manual, e a execución de diferentes probas de avaliación. O alumnado debe ter coñecemento de tódalas probas de avaliación e da localización das diferentes estruturas anatómicas para superar a materia.	40	B2 B3	C3 C13 C14 D2 D7
Traballo tutelado	Revisión por pares.	10	B3	C14 C15 D2 D7
Presentación	Desarrollo de pruebas de valoración muscular y corrección mediante rúbrica del desarrollo de las mismas por parte de sus compañeros.	10	B3	C14 C15 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

En previsión de posibles interrupcións na docencia presencial pola situación covid-19 procederáse á avaliación continua dos contidos prácticos. O alumnado que non poida acollerse a esta modalidade terá dereito a realización do examen final.

Para poder presentarse ao exame práctico o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Para superar a materia o alumno debe ter superado o exame teórico, exame práctico, traballo tutelado e a resolución de problemas de xeito independente.

A realización do traballo tutelado e a resolución de problemas é obrigatoria.

O sistema de cualificacións exprésase mediante cualificación numérica de acordo co establecido no art.5 do Real Decreto 1125/2003 de 5 de setembro (BOE 18 de setembro)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Norkin, White, **Goniometría, Evaluación de la movilidad Articular**, 9788471014801, Marban, 2005

Kendall, Florence Peterson, **Músculos. pruebas funcionales, postura y dolor**, 9788471015273, 5º, Marban, 2016

Daza Lesmes, Javier, **Evaluación clínico-funcional del movimiento corporal humano**, 958-9181-61-4, Panamericana, 2007

Serge Tixa, **Atlas de anatomía palpatoria. Tomo 1**, 2º, Masson-Elsevier, 2006

Serge Tixa, **Atlas de anatomía palpatoria. Tomo 2**, 2º, Masson-Elsevier, 2006

Díaz Mancha, JA, **Valoración Manual**, 9788491132523, 2º, Elsevier, 2020

Bibliografía Complementaria

Avers, D. ; Brown, M., **Daniels y Worthingham. Técnicas de balance muscular. Técnicas de exploración manual y pruebas funcionales**, 9788491135739, 10, Elsevier, 2019

Génot C, Neiger H, Leroy A, Pierron G, Dufour M, Péninou G., **Kinesiterapia**, Médica Panamericana, 2005

Hoppenfeld Stanley, **Exploración física de la columna vertebral y las extremidades**, Manual Moderno,

Gallego Izquierdo, Tomás, **Bases teóricas y fundamentos de la fisioterapia**, Panamericana, 2007

Seco, Jesús, **Fisioterapia en Especialidades Clínicas. Serie Sistema Músculo-Esquelético. Volumen II**, 1ª, Panamericana, 2015

Stuart Porter, **Tidy Fisioterapia**, 14ª, Elsevier, 2009

Gray, **Anatomía de superficie y técnicas ecográficas**, 978-84-9113-771-9, Elsevier, 2020

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia/P05G171V01105

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P05G171V01101

Fisioloxía: Fisioloxía humana/P05G171V01102

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se modifican

- Actividades introductorias: levaranse a cabo de xeito presencial e virtual a través do Campus Remoto da Uvigo.
 - Lección maxistral: levaranse a cabo de xeito presencial e virtual a través do Campus Remoto da Uvigo. No caso de suspensión da presencialidade, empregárase o espazo habilitado como Aula Virtual para 1º curso no Campus Remoto da Uvigo para impartir os contidos dos temas que poidan faltar, e nas datas e horas correspondentes á materia no horario presencial.
 - Prácticas de laboratorio: as prácticas non se poden realizar de xeito non presencial. Ademais, ao ser unha titulación de acceso a unha profesión regulada, agardarase a que se restableza a posibilidade de docencia presencial de cara a recuperar as clases non impartidas. Non obstante, desenvolveranse actividades en base a documentación escrita e material audiovisual que permitan desenvolver parcialmente os contidos da materia.
- Traballo tutelado: tanto as titorías do traballo como a súa presentación farase a través da Aula Virtual do Campus Remoto da Uvigo.
- Presentación □ a presentación do traballo farase a través dos vídeos que se presentarán en Faitic u outro sistema acordado co docente .
 - Resolución de problemas e exercicios- a través do campus virtual e FaiTic

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

- Faitic (Foros e anuncios)
- Correo electrónico
- Campus remoto da uvigo

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

- Mantense o resto da bibliografía da Guía Docente. En caso de precisar algunha fonte de información adicional para reforzarse de algún contido serán indicados.

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

[Proba anterior] => [Proba nova]

Exame teórico de 5 preguntas de desenvolvemento (40%)=>Exame en liña a través de cuestionarios e Exercicios de resolución de problemas □ casos clínicos (35%)

Prácticas de laboratorio (40%) =>Exame oral a través do campus remoto onde o alumno debe coñecer, explicar y realizar cada unha das probas que se lle soliciten (35%)

Resolución de problemas de forma autónoma (10%) => Resolución de problemas de forma autónoma (15%)

Traballo tutelado (10%) => Traballo tutelado (15%)

* Novas probas

Para a realización do exame en liña utilizarase a plataforma Moodle

* Información adicional

Para superar a materia o/a alumno/a debe ter aprobado cada parte por separado (exame de preguntas de desenvolver, práctica de laboratorio e traballo tutelado, así como na avaliación continua das prácticas, ter superado cada bloque de forma individual). Aos/As alumnos/as que non poidan facer a avaliación continua das prácticas de laboratorio, daralles a opción de avaliarse soamente a través do exame práctico oral con cámara acendida (emprego do Campus Remoto da Uvigo), tendo este un valor de 35% sobre a nota final.

Farase unha organización de contidos e temas en función do estado sanitario no que nos encontremos, primando que os contidos que precisan de maior presencialidade coincidan no tempo con datas nas que se poda realizar con presencialidade. Tendo en conta que os contidos prácticos desta materia están suxeitos o cumprimento das condicións para os títulos que habilitan para o exercicio de profesións reguladas disposto na ORDEN CIN/2135/2008 e no Real Decreto 1393/2007; No caso de suspenderse a docencia presencial dos contidos prácticos e de ser preciso queda previsto organizar actividades académicas específicas, cando a docencia presencial este permitida, que garanten ao alumnado a posibilidade da realización e adestramento das habilidades manuais.

* Cronograma de actividades formativas e de avaliación

Os contidos teóricos e prácticos, así como o traballo, desenvolveranse coa programación prevista xa dende o inicio do curso e publicados na páxina web do Centro <http://fisioterapia.uvigo.es/gl/docencia/programacion-de-materias/>.

A avaliación da materia levarase a cabo nos días e horas aprobados en Xunta de Facultade para o curso 2020-2021.

<http://fisioterapia.uvigo.es/gl/docencia/exames/>
